

Порівняльна таблиця законодавчих змін з питань застосування наслідків спливу строків позовної давності

1 Зміни до Цивільного кодексу України

Стаття 256. Поняття позовної давності

1. Позовна давність - це строк, у межах якого особа може звернутися до суду з вимогою про захист свого цивільного права або інтересу.

Попередня редакція	Запропонована редакція
Стаття 267. Наслідки спливу позовної давності 1. Особа, яка виконала зобов'язання після спливу позовної давності, не має права вимагати повернення виконаного, навіть якщо вона у момент виконання не знала про сплив позовної давності. 2. Заява про захист цивільного права або інтересу має бути прийнята судом до розгляду незалежно від спливу позовної давності. 3. Позовна давність застосовується судом лише за заявою сторони у спорі, зробленою до винесення ним рішення. 4. Сплив позовної давності, про застосування якої заявлено стороною у спорі, є підставою для відмови у позові. 5. Якщо суд визнає поважними причини пропущення позовної давності, порушене право підлягає захисту.	Стаття 267. Наслідки спливу позовної давності 1. Особа, яка виконала зобов'язання після спливу позовної давності, не має права вимагати повернення виконаного, навіть якщо вона у момент виконання не знала про сплив позовної давності. 2. Заява про захист цивільного права або інтересу має бути прийнята судом до розгляду незалежно від спливу позовної давності. 3. Позовна давність застосовується судом лише за заявою сторони або іншої зацікавленої особи у спорі. 4. Сплив позовної давності, про застосування якої заявлено стороною або іншою зацікавленою особою у спорі, є підставою для закриття провадження у справі, якщо суд не визнає причини пропущення позовної давності поважними. Виключити

2 Зміни до Цивільного процесуального кодексу України

Попередня редакція	Запропонована редакція
Стаття 255. Підстави закриття провадження у справі 1. Суд своєю ухвалою закриває провадження у справі, якщо: [...] норма відсутня 2. Про закриття провадження у справі суд постановляє ухвалу, а також вирішує питання про розподіл між сторонами судових витрат, повернення судового збору з державного бюджету. 3. Ухвала суду про закриття провадження у справі може бути оскаржена.	Стаття 255. Підстави закриття провадження у справі 1. Суд своєю ухвалою закриває провадження у справі, якщо: [...] 9) якщо позивачем без поважних причин пропущено строк позовної давності або інші строки звернення з позовом до суду, про що заявлено стороною або третьою особою. При вирішенні питання про закриття провадження у справі з підстав, передбачених цим пунктом, суд забезпечує позивачеві можливість обґрунтувати поважність причин пропущення строків позовної давності або інших строків звернення з позовом до суду. 2. Про закриття провадження у справі суд постановляє ухвалу, а також вирішує питання про розподіл між сторонами судових витрат, повернення судового збору з державного бюджету. 3. Ухвала суду про закриття провадження у справі може бути оскаржена.
Стаття 189. Завдання та строк підготовчого провадження 1. Завданнями підготовчого провадження є: 1) остаточне визначення предмета спору та характеру спірних правовідносин, позовних вимог та складу учасників судового процесу; 2) з'ясування заперечень проти позовних вимог; Норма відсутня 3) визначення обставин справи, які підлягають встановленню, та зібрання відповідних доказів;	Стаття 189. Завдання та строк підготовчого провадження 1. Завданнями підготовчого провадження є: 1) остаточне визначення предмета спору та характеру спірних правовідносин, позовних вимог та складу учасників судового процесу; 2) з'ясування заперечень проти позовних вимог; 2-1) вирішення питання про направлення справи за підсудністю до іншого суду, про залишення позову без розгляду або про закриття провадження у справі; 3) визначення обставин справи, які підлягають встановленню, та зібрання відповідних доказів;

4) вирішення відводів; 5) визначення порядку розгляду справи; 6) вчинення інших дій з метою забезпечення правильного, своєчасного і безперешкодного розгляду справи по суті. 2. Підготовче провадження починається відкриттям провадження у справі і закінчується закриттям підготовчого засідання. 3. Підготовче провадження має бути проведене протягом шістдесяти днів з дня відкриття провадження у справі. У виняткових випадках для належної підготовки справи для розгляду по суті цей строк може бути продовжений не більше ніж на тридцять днів за клопотанням однієї із сторін або з ініціативи суду.	4) вирішення відводів; 5) визначення порядку розгляду справи; 6) вчинення інших дій з метою забезпечення правильного, своєчасного і безперешкодного розгляду справи по суті. 2. Підготовче провадження починається відкриттям провадження у справі і закінчується закриттям підготовчого засідання. 3. Підготовче провадження має бути проведене протягом шістдесяти днів з дня відкриття провадження у справі. У виняткових випадках для належної підготовки справи для розгляду по суті цей строк може бути продовжений не більше ніж на тридцять днів за клопотанням однієї із сторін або з ініціативи суду.
Стаття 197. Підготовче засідання 1. Підготовче засідання проводиться судом з повідомленням учасників справи. 2. У підготовчому засіданні суд: [...] 10) вирішує заяви та клопотання учасників справи; [...]	Стаття 197. Підготовче засідання 1. Підготовче засідання проводиться судом з повідомленням учасників справи. 2. У підготовчому засіданні суд: [...] 10) вирішує заяви та клопотання учасників справи. Якщо відповідачем або третьою особою заявлено клопотання про залишення позову без розгляду, про закриття провадження у справі або про направлення справи за підсудністю до іншого суду, то такі клопотання вирішуються у підготовчому засіданні першочергово; [...]
Стаття 200. Судові рішення у підготовчому засіданні 1. У підготовчому засіданні суд постановляє ухвалу (ухвали) про процесуальні дії, що необхідно вчинити до закінчення підготовчого провадження та початку судового розгляду справи по суті. 2. За результатами підготовчого засідання суд постановляє ухвалу про: 1) залишення позовної заяви без розгляду;	Стаття 200. Судові рішення у підготовчому засіданні 1. У підготовчому засіданні суд постановляє ухвалу (ухвали) про процесуальні дії, що необхідно вчинити до закінчення підготовчого провадження та початку судового розгляду справи по суті. 2. За результатами підготовчого засідання суд постановляє ухвалу про: 1) залишення позовної заяви без розгляду;

2) закриття провадження у справі; 3) закриття підготовчого провадження та призначення справи до судового розгляду по суті. Норма відсутня 3. За результатами підготовчого провадження суд ухвалює рішення у випадку визнання позову відповідачем. 4. Ухвалення в підготовчому засіданні судового рішення у разі відмови від позову, визнання позову, укладення мирової угоди проводиться в порядку, встановленому статтями 206, 207 цього Кодексу. 5. Суд з'ясовує думку сторін щодо дати призначення судового засідання для розгляду справи по суті.	2) закриття провадження у справі; 3) закриття підготовчого провадження та призначення справи до судового розгляду по суті. Якщо учасниками справи у підготовчому засіданні заявлене клопотання про залишення позову без розгляду або про закриття провадження у справі, то такі клопотання підлягають вирішенню у підготовчому засіданні. 3. За результатами підготовчого провадження суд ухвалює рішення у випадку визнання позову відповідачем. 4. Ухвалення в підготовчому засіданні судового рішення у разі відмови від позову, визнання позову, укладення мирової угоди проводиться в порядку, встановленому статтями 206, 207 цього Кодексу. 5. Суд з'ясовує думку сторін щодо дати призначення судового засідання для розгляду справи по суті.
Стаття 377. Підстави для скасування судового рішення повністю або частково з закриттям провадження у справі або залишенням позову без розгляду у відповідній частині 1. Судове рішення першої інстанції, яким закінчено розгляд справи, підлягає скасуванню в апеляційному порядку повністю або частково з закриттям провадження у справі або залишенням позову без розгляду у відповідній частині з підстав, передбачених статтями 255 та 257 цього Кодексу. Норма відсутня 2. Порушення правил юрисдикції загальних судів, визначених статтями 19-22 цього Кодексу, є обов'язковою підставою для скасування рішення незалежно від доводів апеляційної скарги. [...]	Стаття 377. Підстави для скасування судового рішення повністю або частково з закриттям провадження у справі або залишенням позову без розгляду у відповідній частині 1. Судове рішення першої інстанції, яким закінчено розгляд справи, підлягає скасуванню в апеляційному порядку повністю або частково з закриттям провадження у справі або залишенням позову без розгляду у відповідній частині з підстав, передбачених статтями 255 та 257 цього Кодексу. 1-1. Пропущення позивачем без поважних причин строку позовної давності або інших строків звернення з позовом до суду, про що заявлено стороною або третьою особою, є підставою для скасування судового рішення повністю або частково з закриттям провадження у справі, якщо скаржник обґрунтовує апеляційну скаргу такими підставами не залежно від вимог апеляційної скарги. 2. Порушення правил юрисдикції загальних судів, визначених статтями 19-22 цього Кодексу, є обов'язковою підставою для скасування рішення незалежно від доводів апеляційної скарги. [...]

Стаття 414. Підстави для скасування рішення повністю або частково із закриттям провадження в справі або залишенням позову без розгляду у відповідній частині 1. Судове рішення, яким закінчено розгляд справи, підлягає скасуванню в касаційному порядку повністю або частково з закриттям провадження у справі або залишенням позову без розгляду у відповідній частині з підстав, передбачених статтями 255 та 257 цього Кодексу. Норма відсутня 2. Порушення правил юрисдикції загальних судів, визначених статтями 19-22 цього Кодексу, є обов'язковою підставою для скасування рішення незалежно від доводів касаційної скарги.	Стаття 414. Підстави для скасування рішення повністю або частково із закриттям провадження в справі або залишенням позову без розгляду у відповідній частині 1. Судове рішення, яким закінчено розгляд справи, підлягає скасуванню в касаційному порядку повністю або частково з закриттям провадження у справі або залишенням позову без розгляду у відповідній частині з підстав, передбачених статтями 255 та 257 цього Кодексу. 1-1. Пропущення позивачем без поважних причин строку позовної давності або інших строків звернення з позовом до суду, про що заявлено стороною або третьою особою, є підставою для скасування судового рішення повністю або частково з закриттям провадження у справі, якщо скаржник обґрунтовує касаційну скаргу такими підставами не залежно від вимог касаційної скарги. 2. Порушення правил юрисдикції загальних судів, визначених статтями 19-22 цього Кодексу, є обов'язковою підставою для скасування рішення незалежно від доводів касаційної скарги.
--	---

3 Зміни до Господарського процесуального кодексу України

Попередня редакція	Запропонована редакція
Стаття 231. Закриття провадження у справі 1. Господарський суд закриває провадження у справі, якщо: [...] норма відсутня [...]	Стаття 231. Закриття провадження у справі 1. Господарський суд закриває провадження у справі, якщо: [...] 9) якщо позивачем без поважних причин пропущено строк позовної давності або інші строки звернення з позовом до суду, про що заявлено стороною або третьою особою. При вирішенні питання про закриття провадження у справі з підстав, передбачених цим пунктом, суд забезпечує позивачеві можливість обґрунтувати поважність причин пропущення строків позовної давності або інших строків звернення з позовом до суду. [...]
Стаття 177. Завдання та строк підготовчого провадження 1. Завданнями підготовчого провадження є: 1) остаточне визначення предмета спору та характеру спірних правовідносин, позовних вимог та складу учасників судового процесу; 2) з'ясування заперечень проти позовних вимог; Норма відсутня 3) визначення обставин справи, які підлягають встановленню, та зібрання відповідних доказів; 4) вирішення відводів; 5) визначення порядку розгляду справи;	Стаття 177. Завдання та строк підготовчого провадження 1. Завданнями підготовчого провадження є: 1) остаточне визначення предмета спору та характеру спірних правовідносин, позовних вимог та складу учасників судового процесу; 2) з'ясування заперечень проти позовних вимог; 2-1) вирішення питання про направлення справи за підсудністю до іншого суду, про залишення позову без розгляду або про закриття провадження у справі; 3) визначення обставин справи, які підлягають встановленню, та зібрання відповідних доказів; 4) вирішення відводів; 5) визначення порядку розгляду справи;

6) вчинення інших дій з метою забезпечення правильного, своєчасного і безперешкодного розгляду справи по суті. 2. Підготовче провадження починається відкриттям провадження у справі і закінчується закриттям підготовчого засідання. 3. Підготовче провадження має бути проведене протягом шістдесяти днів з дня відкриття провадження у справі. У виняткових випадках для належної підготовки справи для розгляду по суті цей строк може бути продовжений не більше ніж на тридцять днів за клопотанням однієї із сторін або з ініціативи суду.	6) вчинення інших дій з метою забезпечення правильного, своєчасного і безперешкодного розгляду справи по суті. 2. Підготовче провадження починається відкриттям провадження у справі і закінчується закриттям підготовчого засідання. 3. Підготовче провадження має бути проведене протягом шістдесяти днів з дня відкриття провадження у справі. У виняткових випадках для належної підготовки справи для розгляду по суті цей строк може бути продовжений не більше ніж на тридцять днів за клопотанням однієї із сторін або з ініціативи суду.
Стаття 182. Підготовче засідання 1. Підготовче засідання проводиться судом з повідомленням учасників справи. 2. У підготовчому засіданні суд: [...] 10) вирішує заяви та клопотання учасників справи; [...]	Стаття 182. Підготовче засідання 1. Підготовче засідання проводиться судом з повідомленням учасників справи. 2. У підготовчому засіданні суд: [...] 10) вирішує заяви та клопотання учасників справи. Якщо відповідачем або третьою особою заявлено клопотання про залишення позову без розгляду, про закриття провадження у справі або про направлення справи за підсудністю до іншого суду, то такі клопотання вирішуються у підготовчому засіданні першочергово; [...]
Стаття 185. Судові рішення у підготовчому засіданні 1. У підготовчому засіданні суд постановляє ухвалу (ухвали) про процесуальні дії, що необхідно вчинити до закінчення підготовчого провадження та початку судового розгляду справи по суті. 2. За результатами підготовчого засідання суд постановляє ухвалу про: 1) залишення позовної заяви без розгляду; 2) закриття провадження у справі;	Стаття 185. Судові рішення у підготовчому засіданні 1. У підготовчому засіданні суд постановляє ухвалу (ухвали) про процесуальні дії, що необхідно вчинити до закінчення підготовчого провадження та початку судового розгляду справи по суті. 2. За результатами підготовчого засідання суд постановляє ухвалу про: 1) залишення позовної заяви без розгляду; 2) закриття провадження у справі;

3) закриття підготовчого провадження та призначення справи до судового розгляду по суті. Норма відсутня 3. За результатами підготовчого провадження суд ухвалює рішення суду у випадку визнання позову відповідачем. 4. Ухвалення в підготовчому засіданні судового рішення у разі відмови від позову, визнання позову, укладення мирової угоди проводиться в порядку, встановленому статтями 191, 192 цього Кодексу. 5. Суд з'ясовує думку сторін щодо дати призначення судового засідання для розгляду справи по суті.	3) закриття підготовчого провадження та призначення справи до судового розгляду по суті. Якщо учасниками справи у підготовчому засіданні заявлене клопотання про залишення позову без розгляду або про закриття провадження у справі, то такі клопотання підлягають вирішенню у підготовчому засіданні. 3. За результатами підготовчого провадження суд ухвалює рішення суду у випадку визнання позову відповідачем. 4. Ухвалення в підготовчому засіданні судового рішення у разі відмови від позову, визнання позову, укладення мирової угоди проводиться в порядку, встановленому статтями 191, 192 цього Кодексу. 5. Суд з'ясовує думку сторін щодо дати призначення судового засідання для розгляду справи по суті.
Стаття 278. Підстави для скасування судового рішення повністю або частково із закриттям провадження у справі або залишенням позову без розгляду у відповідній частині 1. Судове рішення першої інстанції, яким закінчено розгляд справи, підлягає скасуванню повністю або частково в апеляційному порядку із залишенням позову без розгляду або закриттям провадження у справі у відповідній частині з підстав, передбачених статтями 226 та 231 цього Кодексу. Норма відсутня 2. Порушення правил юрисдикції господарських судів, визначених статтями 20-23 цього Кодексу, є обов'язковою підставою для скасування рішення незалежно від доводів апеляційної скарги. [...]	Стаття 278. Підстави для скасування судового рішення повністю або частково із закриттям провадження у справі або залишенням позову без розгляду у відповідній частині 1. Судове рішення першої інстанції, яким закінчено розгляд справи, підлягає скасуванню повністю або частково в апеляційному порядку із залишенням позову без розгляду або закриттям провадження у справі у відповідній частині з підстав, передбачених статтями 226 та 231 цього Кодексу. 1-1. Пропущення позивачем без поважних причин строку позовної давності або інших строків звернення з позовом до суду, про що заявлено стороною або третьою особою, є підставою для скасування судового рішення повністю або частково з закриттям провадження у справі, якщо скаржник обґрунтовує апеляційну скаргу такими підставами не залежно від вимог апеляційної скарги. 2. Порушення правил юрисдикції господарських судів, визначених статтями 20-23 цього Кодексу, є обов'язковою підставою для скасування рішення незалежно від доводів апеляційної скарги. [...]

Стаття 313. Підстави для скасування рішення повністю або частково із закриттям провадження в справі або залишенням позову без розгляду у відповідній частині

1. Судове рішення, яким закінчено розгляд справи, підлягає скасуванню в касаційному порядку повністю або частково з залишенням позову без розгляду або закриттям провадження у справі у відповідній частині з підстав, передбачених статтями 226 та 231 цього Кодексу.

Норма відсутня

2. Порушення правил юрисдикції господарських судів, визначених статтями 20-23 цього Кодексу, є обов'язковою підставою для скасування рішення незалежно від доводів касаційної скарги.

[...]

Стаття 313. Підстави для скасування рішення повністю або частково із закриттям провадження в справі або залишенням позову без розгляду у відповідній частині

1. Судове рішення, яким закінчено розгляд справи, підлягає скасуванню в касаційному порядку повністю або частково з залишенням позову без розгляду або закриттям провадження у справі у відповідній частині з підстав, передбачених статтями 226 та 231 цього Кодексу.

1-1. Пропущення позивачем без поважних причин строку позовної давності або інших строків звернення з позовом до суду, про що заявлено стороною або третьою особою, є підставою для скасування судового рішення повністю або частково з закриттям провадження у справі, якщо скаржник обґрунтовує касаційну скаргу такими підставами не залежно від вимог касаційної скарги.

2. Порушення правил юрисдикції господарських судів, визначених статтями 20-23 цього Кодексу, є обов'язковою підставою для скасування рішення незалежно від доводів касаційної скарги.

[...]

ЦИВІЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Редакція до 03.04.2025 включно	Редакція з 04.09.2025 <i>(Закон України Про внесення зміни до розділу «Прикінцеві та перехідні положення» Цивільного кодексу України щодо поновлення перебігу позовної давності)</i>
Прикінцеві та перехідні положення 19. У період дії воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, перебіг позовної давності, визначений цим Кодексом, зупиняється на строк дії такого стану.	Прикінцеві та перехідні положення 19. Виключено

Пропозиції змін до Закону України Про внесення зміни до розділу «Прикінцеві та перехідні положення» Цивільного кодексу України щодо поновлення перебігу позовної давності:

1. Пункт 19 розділу "Прикінцеві та перехідні положення" Цивільного кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., №№ 40-44, ст. 356) виключити.
2. Цей Закон набирає чинності через три місяці з дня, наступного за днем його опублікування.
3. **Перебіг позовної давності, який був зупинений відповідно до пункту 19 Цивільного кодексу України згідно із Законом № 2120-IX від 15.03.2022 (в редакції Закону № 3450-IX від 08.11.2023) поновлюється з дня набрання чинності цього Закону.**
4. **Позовна давність, початок перебігу якої мав розпочатися в період дії пункту 19 Цивільного кодексу України згідно із Законом № 2120-IX від 15.03.2022 (в редакції Закону № 3450-IX від 08.11.2023), розпочинається з дня набрання чинності цього Закону.**